

2013 tavaszán jelent meg Martos Gábor Műkereskedelem – Egy cápa ára című könyve (lásd: Artmagazin 58, 2013/4, 63. o.), amelynek Függelékében a szerző sokoldalú táblázatokban közli a világon 30 millió dollárnál, illetve az idehaza 30 millió forintnál magasabb összegért elkelt műalkotások listáját – a nyomdába adás kényszere miatt 2012. december 31-ével bezárólag. Azóta ezeket a listákat 2014, illetve 2015 januárjában is lapunkban egészítette ki mindig az előző év legfontosabb nemzetközi és hazai műtárgypiaci eredményeivel (lásd: Artmagazin 65, 2014/1, 8–15. o., illetve Artmagazin 75, 2015/1, 6–13. o.). Most pedig – folytatva a hagyományt – következnek a 2015. év árverési csúcsai, vagyis a „Cápa” Függelékének harmadik „függeléke”.

MARTOS Gábor

SOKAN, TÖBBET – HARMADSZOR!

Mikor házasodsz meg? Ez ma a világ legtöbbet érő kérdése, legalábbis a műtárgyak világában. Ahol sokat fizetnek még többek között algíri nőkért, aktokért, virágokért, nőrablásért, Star Wars-figurákért, ivólovakért vagy üvegbe zárt, világító uránért is. Következzenek 2015 legnagyobb és legérdekesebb, nemzetközi és hazai műtárgypiaci sikerei.

Mozgalmas év volt a tavalyi, hiszen 2015 (is) alaposan átrendezte a korábbi árverési rangsorokat – meg a nem árveréseket is. Itt van például mindjárt a talán legjelentősebb változás, ami a világ összesített legdrágább műalkotásai élen történt: Paul Gauguin *Nafea Faa Ipoipo* (Mikor házasodsz meg?) című 1892-es festménye valamikor 2015 január–februárjában a hírek szerint kereken 300 millió dollárért (a *The New York Times* információja szerint 265 millió euróért) cserélt gazdát egy magánüzlet keretében. A képet Rudolf Staechelin svájci műgyűjtő adta el, egyes hírek szerint a Katari Múzeumoknak. A festményt az eladó nagyapja annak idején 18 000 svájci frankért vásárolta, ami – ahogyan Staechelin fogalmazott a mostani ár pontosítását firtató újságírói kérdésre – mindenképpen „kevesebb, mint amennyit most fizettek érte”.

Az új legdrágább mellett új első születt az árverési piacon is: Pablo Picasso *Les Femmes d'Alger* (Algériai nők) című soro-

zatának 1955-ben festett, O betűvel jelölt (utolsó) változata májusban a Christie's New York-i aukcióján 178 365 000 dollárért (48,819 milliárd forint) talált új tulajdonosra. A festmény 1997 novemberében a Christie's New York-i Victor és Sally Ganz-hagyatéki árverésén 31 902 500 dollárért kelt el (akkor 10-12 millió dollárra becsülték), a Ganz házaspár pedig annak idején, 1956-ban 212 500 dollárt fizetett Picasso galériásának, Daniel Kahnweilernek a tizenöt festményből álló teljes sorozatért. Az árverési toplistának ráadásul nemcsak az élen, de a második helyén is változás történt: Amedeo Modigliani *Nu couché* (Fekvő akt) című képéért novemberben a Christie's New York-i árverésén adott 170 405 000 dollárt (49,824 milliárd forint); itt jegyzem meg, hogy a forint-árakat mindig a leütés napján érvényes hazai középárfolyamon számolom, így lehet, hogy itt például a Picassóhoz képest kevesebb dollár forintban több) Liu Ji-csien (Liu Yiqian). A taxisofőrből lett kínai mil-

liárdos műgyűjtő tavaly egy Ming-dinasztiabeli, nyolc centiméteres kínai porcelán-csésze 36,05 millió dolláros megvásárlásával hívta fel magára a figyelmet. A listák élére került festmények mellett a világ legdrágább szobra jelenleg (összesítésben a hetedik, árveréseken pedig a negyedik legdrágábban elkelt műtárgy) Alberto Giacometti *L'homme au doigt* (Mutató ember) című 1947-es munkája, amelyet májusban a Christie's New York-i aukcióján vett meg 141 285 000 dollárért (38,673 milliárd forint) Steven Cohen amerikai műgyűjtő.

Mielőtt továbbmennénk a világ műkereskedelmének legkülönbözőbb tavalyi „leg”-jeire, folytassuk a magyar vonatkozású nemzetközi tételekkel, hiszen ennek a rangsornak az élen is történt változás: Amrita Sher-Gil 1933-as *Önarcképe* márciusban a Sotheby's New York-i árverésén 1,2–1,8 millió dolláros becsérték után 2 920 000 dolláros (817,4 millió forint) árat ért el, így pillanatnyilag ez a legdrágább

festmény magyar származású alkotótól a nemzetközi piacon. Ugyanezen a listán a második helyre ugrott Hantai Simon: *M.C.5. (Mariale)* című 1962-es alkotása, amelyért júniusban a Sotheby's párizsi aukcióján 2 555 000 eurót (797,683 millió forint) adtak. Ez igencsak jelentős emelkedés ahhoz képest, hogy 2006-ban a Christie's párizsi árverésén ugyanezért a képért még „csak” 376 000 eurót kellett fizetni. (Zárójelben jegyezzük meg, hogy mindközben Hantai *Etüd* című 1969-es munkája idehaza decemberben a Kieselbach Galéria árverésén 20 millió forintos leütést hozott.) Amrita Sher-Gilnek pedig a már említett listavezető festménye mellett még két további, 1931-ben készült önarcképe is előkelő helyre került. Az egyiket júniusban a Christie's londoni árverésén 1 762 500 fontért (2 717 775 dollár; 759,4 millió forint), míg a másikat pedig októberben a Sotheby's ugyancsak londoni aukcióján 1 745 000 fontért (2,643 millió dollár; 739,826 millió forint) adták el, amivel a világban árveréseken elkelt magyar származású alkotók művei listáján a 4. és az 5. helyet szerezték meg. Ugyancsak változás történt az élő magyar származású művészek aukciós toplistája élén: a nemzetközi piacon már eddig is évről évre jobban szereplő Reigl Judit egyik, *Éclatement (Robbanás)* című, 1956-ban festett képéért decemberben a Sotheby's párizsi árverésén (60–80 000 eurós becsérték után) 315 000 eurót (357 062 dollár, 99,780 millió forint) adtak. (Itt érdemes megjegyezni, hogy Reigl egy 1973-as *Robbanás* című képe a Villás Galéria decemberi árverésén 1,8 millió forintos kikiáltásról indulva 3 millió forintos leütéssel jutott.)

És mielőtt továbbmennénk, álljon itt még három további – ha nem is csúcspont döntő, de igencsak figyelemre méltó – magyar siker a nemzetközi aukciós piacról: Moholy-Nagy László egy 1922-es *Fotogramja* novemberben a Christie's párizsi árverésén 103 500 eurót (23,126 millió forint); Berény Róbert Modiano-plakátja ugyanakkor ugyanennél a háznál, csak éppen Londonban 37 500 fontot (16,6 millió forint) ért, míg *A jedi visszatér* című film nyomán 1989-ben Magyarországon fröcsöntött műanyag Boba Fett figura decemberben a Sotheby's online Star Wars-árverésén 3–5000 dolláros becsérték után 15 000 dollárt (6,527 millió forint) hozott; utóbbi ráadásul ezzel az árral a több száz tétel nemzetközi anyagot felvonultató aukció harmadik legdrágább tételle lett...

És akkor ennyi magyar vonatkozású kitérő után kanyarodjunk vissza a nemzetközi mezőny érdekességeihez. Két eddigi szerzői csúcspont is megdőntötte tavaly a francia Charles-Édouard Jeanneret-Gris, ismertebb nevén Le Corbusier: *Femme rouge et pelote verte (Vörös nő és zöld gombolyag)* című 1932-es festménye novemberben a Phillips New York-i árverésén 4 482 100 dollárral (1,305 milliárd forint) a legdrágább képe lett, míg egy 1962-ben készített plasztikája májusban a Christie's zürichi aukcióján ért el új legmagasabb szerzői szobor-árat az érte kifizetett 3,12 millió svájci frankkal (915,6 millió forint; eredetileg csak 4–600 000 svájci frankra becsülték). Ha ekkora sikert nem is zsebelhetett be az ifj. Jan Brueghel, de *Csendélet virágokkal domborműves vázában* című, 1630 körül festett képe júniusban

Paul Gauguin: *Nafea Faa Ipoipo [Mikor házasodsz meg?]*, 1892, olaj, vászon, 101 × 77 cm

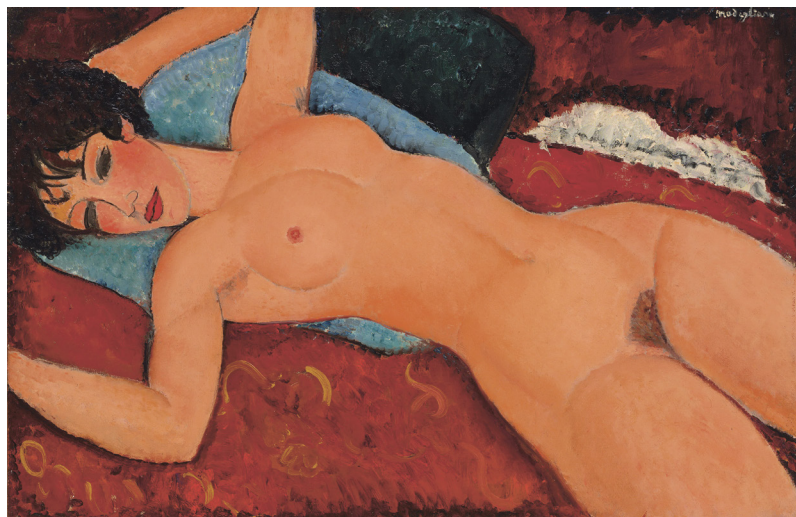

Forrás: Wikimedia Commons

Bécsben a Kinsky aukciósházban 2,6 millió euróval (810 millió forint) a legdrágább Brueghel-csendélet címét érdemelte ki, megelőzve ezzel apja, az id. Jan Brueghel korábbi 2,2 millió eurós első helyét, amelyet ugyancsak a Kinsky-nél, még 2014 novemberében ért el. Az angol Frederic Leighton egyik legismertebb festményéhez, a *Flaming June (Lángoló június)* című képéhez 1895-ben készült tanulmánya

Pablo Picasso: *Algériai nők [O változat]*, 1955, olaj, vászon, 114 × 146,4 cm, Christie's New York, Looking Forward to the Past, 2015. május 11. [Sale 3739, Lot. 8A], leütési ár: 160 millió dollár

Amedeo Modigliani: *Fekvő akt [Nu couché]*, 1917–18, olaj, vászon, 59,9 × 92 cm, Christie's New York, The Artist's Muse: A Curated Evening Sale, 2015. november 19. [Sale 3789, Lot. 8A], leütési ár: 152 millió dollár

© A Christie's New York hozzájárulásával

© A Christie's New York hozzájárulásával

Ifj. Jan Brueghel: *Csendélet virágokkal domborműves vázában*, 1630 k., olaj, fa, 117 × 81 cm, im Kinsky Auktionshaus, Bécs, 2015. június 16–17., 107. aukció, 40. tétel, 2,6 millió euróért kelt el

© Auktionshaus im Kinsky GmbH, Wien

júliusban a Sotheby's londoni árverésén 167 000 fonttal (261 422 dollár; 74,262 millió forint; 40–60 000 fontra becsülték) az eddigi legdrágább papíralapú Leighton-munka lett. A nem sokkal korábban előkerült, ceruzával és fehér krétával készült vázlatról a művészettörténészek korábban is tudták, hogy létezik, hiszen szerepelt egy 1895-ös művészeti magazinban, de nem tudták, hol lappang (most abban a villában bukkantak rá egy ajtó hátoldalán, amelyben korábban Roxburghe hercegnéje lakott). És végül nemcsak a saját árverési rekordját döntötte meg Lucio Fontana a *La Fine di Dio* (Az isten vége)

című munkájával, amikor októberben a Sotheby's londoni árverésén 15 941 150 fontot (24 676 668 dollár) adtak érte, hanem ezzel az árral egyúttal a háború utáni olasz művészet legdrágább alkotása lett (Fontana korábbi rekordja 20,9 millió dollár volt, amit 2013 novembere óta tartott).

Új elsőség született a judaikák terén is: decemberben a Sotheby's New York-i aukcióján Leon Black New York-i üzletember 9 322 000 dollárt (2,690 milliárd forint) fizetett az úgynevezett Bomberg-Talmudért; az 1520 és 1523 között kilenc kötetben, csaknem 3500 oldalon kiadott Babilóniai Talmudból mindössze 14 komplett pél-

dány maradt fenn. És még egy könyvsiker egy másik listáról: a Puy-en-Velay-i Notre Dame katedrális 11. századi, 276 oldalas, pergamenre írt szertartáskönyvéért júniusban Bécsben a Dorotheum árverésén 356 800 eurót (11 milliárd forint) adott valaki, amivel ez a tétel lett a Dorotheum valaha legdrágábban elkelt kézírata.

A képgények között megint a belga Hergé (azaz Georges Rémi; 1907–1983) munkái „taroltak”: februárban a brüsszeli Petits Papiers-Huberty-Breyne Galériában 2,5 millió euróért (2,876 millió dollár; 771,8 millió forint) kelt el *A titokzatos csillag* című Tintin-füzet 1942-ben fekete tintával készített eredeti címlaprajza (amelyet mostani eladója 1995-ben 500 000 frankért [23,5 millió forint] vett).

Megdőlt a képeslapok aukciós leütési ár-csúcsa is: egy francia városról fotózott lapért, amelyet Pablo Picasso küldött 1918. szeptember 5-én Guillaume Apollinaire-nek, és amelyen a festő aláírása mellett egy rajza is szerepel, a Gaertner júniusi árverésén annak ellenére fizettek a 166 000 eurós (188 000 dollár; 52,045 millió forint) leütés után a jutalékokkal együtt több mint 200 000 eurót, hogy a lapot a címzett sosem kapta meg, mert azt „a cím ismeretlen” jelzéssel visszaküldték a feladónak.

Ami az aukciós áremelkedések tavalyi toplistáját illeti, ott alighanem igencsak előkelő helyen szerepelt az a *Hármas portré Lady Faintinggal* című festmény, amely „19. századi kontinentális iskola” attribúcióval indult szeptemberben a New Jerseyben működő Nye & Company Auctions in Bloomfield aukciósház árverésén, ám 5–800 dolláros becsérték után végül 870 000 dolláros leütési árat ért el, azaz az alsó becsértékéhez képest 1740-szeres áremelkedést produkált, nyilván amiatt a feltételezés miatt, hogy a kép talán mégis inkább egy korai Rembrandt lehet.

• • •

A nagyvilág után pedig lássuk a hazai piac listáit. Az biztos, hogy új „legdrágább” itthon is született, ha nem is a „nyílt” műkereskedelemben, hiszen Tiziano *Mária gyermekével és egy Szent Pál képében megjelenő donátorral* című festményéért 4,5 milliárd forintot fizetett ki a Magyar Nemzeti Bank Értéktár programja, azaz az állam (erről bővebben lásd a szerző

2015-BEN A VILÁGON 30 MILLIÓ DOLLÁR FELETT ELKELT MŰTÁRGYAK (ÁRVERÉSEK ESETÉBEN AZ ÁRAK JUTALÉKKAL EGYÜTT; AZ ALÁHÚZOTT NEVEK ÚJ SZERZŐIÁR-CSÚCSOT JELEZNEK)

Paul Gauguin: *Nafea Faa Ipoipo* („Mikor házasodsz meg?”; 1892) – 2015. január–február – 300 millió dollár (magánüzlet; Rudolf Staechelin svájci gyűjtő adta el, egyes hírek szerint a Katari Múzeumoknak)

Pablo Picasso: *Les Femmes d’Alger* (Version O) (Algériai nők, O változat; 1955) – 2015. május, Christie’s, New York – 178 365 000 dollár (48,819 milliárd forint; 140 millió dollár körülre becsülték; kikiáltási ár: 100 millió dollár; leütési ár: 160 millió dollár)

Amedeo Modigliani: *Nu couché* (Fekvő akt; 1917–18) – 2015. november, Christie’s, New York – 170 405 000 dollár (49,824 milliárd forint; 100 millió dollár körülre becsülték; kikiáltási ár: 75 millió dollár; leütési ár: 152 millió dollár; vevő: Liu Ji-csien/Liu Yiqian kínai milliárdos, műgyűjtő)

Alberto Giacometti: *L’homme au doigt* (Mutató ember; 1947) – 2015. május, Christie’s, New York – 141 285 000 dollár (38,673 milliárd forint; 130 millió dollár körülre becsülték; hat számozott példány van belőle, ez az egy van magántulajdonban; vevő: Steven Cohen)

Roy Lichtenstein: *Nurse* (Nővér; 1964) – 2015. november, Christie’s, New York – 95 365 000 dollár (27,887 milliárd forint; 80 millió dollár körülre becsülték; 1995-ben egy aukción 1 652 500 dollárért kelt el)

Mark Rothko: *No. 10*. (1958) – 2015. május, Christie’s, New York – 81 925 000 dollár (22,036 milliárd forint; 45 millió dollár körülre becsülték)

Cy Twombly: *Untitled* (New York City) (Cím nélkül – New York City; 1968) – 2015. november, Sotheby’s, New York – 70 530 000 dollár (20,391 milliárd forint; 60 millió dollár körülre becsülték; kikiáltási ár: 54 millió dollár; leütési ár: 62,7 millió dollár)

Pablo Picasso: *La Gommeuse* (A bérénekesnő; 1901; hátoldalon: Pere Manach, Picasso műkereskedője portréja) – 2015. november, Sotheby’s, New York – 67 450 000 dollár (19,782 milliárd forint; 60 millió dollár körülre becsülték)

Pablo Picasso: *Buste de femme* (Egy nő mellképe; Dora Maar portréja; 1938) – 2015. május, Christie’s, New York – 67 365 000 dollár (18,439 milliárd forint; 55 millió dollár körülre becsülték)

Vincent van Gogh: *L’Allée des Alyscamps* (Alyscamps-i allé, 1888) – 2015. május, Sotheby’s, New York – 66 330 000 dollár (17,859 milliárd forint; 40 millió dollár körülre becsülték; kikiáltási ár: 28 millió dollár)

Cy Twombly: [Közelebről meg nem határozott táblakép] – 2015. április, magánüzlet – 60 millió dollár

Andy Warhol: *Colored Mona Lisa* (Színezett Mona Lisa; 1963) – 2015. május, Christie’s, New York – 56 165 000 dollár (15,106 milliárd forint; 35 millió dollár körülre becsülték)

Lucian Freud: *Benefits Supervisor Resting* (Pihenő szociális munkás; 1994) – 2015. május, Christie’s, New York – 56 165 000 dollár (15,106 milliárd forint; 30–50 millió dollár körülre becsülték; kikiáltási ár: 24 millió dollár)

Claude Monet: *Nympheas* (Vízililiomok; 1905) – 2015. május, Sotheby’s, New York – 54 010 000 dollár (14,544 milliárd forint; 30–45 millió dollár körülre becsülték)

Vincent Van Gogh: *Paysage sous un ciel mouvementé* (Táj viharos ég alatt; 1889) – 2015. november, Sotheby’s, New York – 54 010 000 dollár (15,836 milliárd forint; 50–70 millió dollár körülre becsülték; 1918. november 21-én a párizsi Hotel Drouot árverésén Nemes Marcell 7200 francia frankért adta el)

Piet Mondrian: *Composition No. III*. (*Composition with Red, Blue, Yellow and Black*) (Kompozíció III. – Kompozíció pirossal, kékkel, sárgával és feketével; 1929) – 2015. május, Christie’s, New York – 50 565 000 dollár (13,6 milliárd forint; 15–25 millió dollár körülre becsülték, kikiáltási ár: 10 millió dollár; leütési ár: 45 millió dollár)

Francis Bacon: *Portrait of Henrietta Morales* (Henrietta Morales portréja; 1963) – 2015. május, Christie’s, New York – 47 765 000 dollár (12,847 milliárd forint; 42 millió dollár körülre becsülték)

Andy Warhol: *Mao* (1972) – 2015. november, Sotheby’s, New York – 47 514 000 dollár (45–55 millió dollár körülre becsülték; leütési ár: 42,2 millió dollár)

Mark Rothko: *Untitled* (Yellow and Blue) (Cím nélkül – Sárga és kék; 1954) – 2015. május, Sotheby’s, New York – 46 450 000 dollár (12,584 milliárd forint; 40–60 millió dollár körülre becsülték)

Gerhard Richter: *Abstraktes Bild* (Absztrakt kép; 1986) – 2015. február, Sotheby’s, London – 30 389 000 font (46 303 719 dollár; 12,654 milliárd forint; 14–20 millió fontra becsülték; vevő: Kenneth C. Griffin amerikai hedge fund menedzser, műgyűjtő)

Amedeo Modigliani: *Portrait de Paulette Jourdain* (Paulette Jourdain portréja; 1919) – 2015. november, Sotheby’s, New York – 42 810 000 dollár (12,551 milliárd forint; 25–35 millió dollár közöttre becsülték)

Cy Twombly: *Untitled* (1969) – 2015. május, Christie’s, New York – 42 725 000 dollár (11,491 milliárd forint; 35–55 millió dollár körülre becsülték)

Roy Lichtenstein: *Ring* (Gyűrű) – 2015. május, Sotheby’s, New York – 41 690 000 dollár (11,291 milliárd forint; 50 millió dollár körülre becsülték)

Mark Rothko: *No. 36* (*Black Stripe*) (No. 36 – Fekete csík; 1958) – 2015. május, Christie’s, New York – 40 485 000 dollár (11,081 milliárd forint; 30–50 millió dollár körülre becsülték)

Claude Monet: *Le Parlement, soleil couchant* (A parlament napsütésben; 1900–1901) – 2015. május, Christie’s, New York – 40 485 000 dollár (11,081 milliárd forint; 35–45 millió dollár körülre becsülték)

Gustav Klimt: *Bildnis Gertrud Loew* (*Gertha Felsőványi*) (Gertrud Loew – Gertha Felsőványi portréja; 1902) – 2015. június, Sotheby’s, London – 24 789 000 font (39 149 268 dollár; 10,881 milliárd forint; 12–18 millió fontra becsülték; kikiáltási ár: 9 millió font)

Kazimir Malevics: *Mystic Suprematism* (*Black Cross on Red Oval*) (Misztikus szuprematizmus – Fekete kereszt vörös oválison; 1920–22) – 2015. november, Sotheby’s, New York – 37 770 000 dollár (11,074 milliárd forint; 35–45 millió dollár körülre becsülték)

Jean-Michel Basquiat: *The Field Next to the Other Road* (A mező a másik út mellett; 1981) – 2015. május, Christie’s, New York – 37 125 000 (9,985 milliárd forint; 25–35 millió dollár körülre becsülték)*

Andy Warhol: *Four Marilyns* (Négy Marilyn; 1962) – 2015. november, Christie’s, New York – 36 005 000 dollár (10,448 milliárd forint; 40 millió dollár körülre becsülték)

Claude Monet: *Le Grand Canal* (A Canale Grande; 1908) – 2015. február, Sotheby’s, London – 23 669 000 font (35 567 406 dollár; 9,696 milliárd forint; 20–30 millió fontra becsülték)

Lucian Freud: *The Brigadier* (A brigadéros; Andrew-Parker Bowles, Camilla Cornwalli hercegnő volt férjének portréja; 2003–2004) – 2015. november, Christie’s, New York – 34 885 000 dollár (10,124 milliárd forint; 30 millió dollár körülre becsülték)

Claude Monet: *Nympheas* (Vízililiomok; 1908) – 2015. november, Sotheby’s, New York – 33 850 000 dollár (9,925 milliárd forint; 30–50 millió dollár körülre becsülték)

Kazimir Malevics: *Suprematism, 18th Construction* (Szuprematizmus – 18. kompozíció; 1915) – 2015. június, Sotheby’s, London – 21 429 000 font (33 842 820 dollár; 9,406 milliárd forint; 20–30 millió fontra becsülték)

Andy Warhol: *One Dollar Bill* (*Silver Certificate*) (Egydolláros bankjegy – Ezüst; 1962) – 2015. július, Sotheby’s, London – 20 869 000 font (32 770 591 dollár; 9,214 milliárd forint; 13–18 millió fontra becsülték)

Paul Gauguin: *Therese* (szobor; 1902–1903) – 2015. november, Christie’s, New York – 30 965 000 dollár (9,054 milliárd forint; 18–25 millió dollár körülre becsülték; leütési ár: 27,5 millió dollár)

Cui Ruzhuo: *The Grand Snowing Mountainous Jiangnan Landscape* (A nagy, hófedte Jiangnan-hegység látképe; 2013) – 2015. április, Poly Auction, Hongkong – 236 millió hongkongi dollár (30,4 millió dollár; legmagasabb élő ázsiai művész-ár)

* A festményt Tony Shafrazi műkereskedő adta be az árverésre, ám mivel a kép két hónappal később, július 28-án ismét az ő galériájában volt látható, felmerült, hogy a vevő esetleg nem fizette ki érte a vételárat.

*Hogyé' manapság a Tiziano? című írását: Artmagazin 80, 2015/6, 62–63. o. – a szerk.). És ugyanígy van új „legdrágább” magyar művész alkotása is: Munkácsy Mihály *Krisztus Pilátus előtt* című vásznáért februárban ugyanez a program adott 5,7 millió dollárt (a hivatalos jelentés szerint a fizetés napján érvényes árfolyamon 1 602 049 934 forint) a kanadai Hamilton Galériának. (Ez az összeg kerekén 6,67-szor nagyobb az aukción mindeddig elkelt legdrágább magyar festmény leütési árnál.) Sőt, ha a Munkácsy-trilógia darabjai körüli tavalyi számos – fogalmazzak visszafogottan – hercehurca közepette megjelent hírek igazak, akkor a festő *Golgotája* még ennél is drágább lehet, hiszen (egyik?) tulajdonosa, Pákh Imre bizonyos nyilatkozatai szerint 2003-ban ő hétmillió dollárt fizetett volna érte Julian Beck, alias Bereczki Csaba Gyula amerikai magyar galériásnak. (A *Golgotát* 1887-ben John Wanamaker 185 000 dollárért vette meg Munkácsytól; 1988-ban a Sotheby's New York-i árverésén pedig 47 500 dolláros kikiáltási áron lett Julian Becké; egyes hírek szerint 1998-ban ő egymillió dollárért felkínálta a magyar államnak, de az akkor csak 300 000 dollárt adott volna érte.)*

Ezek után viszont tényleg nézzük a nyilvános piacon, árveréseken elkelt magyar műalkotásokat. 2015-ben az év legdrágábbja címet mindjárt két kép is kidermelte: Kádár Béla *Beszélgetők szabadban* című, 1928 körül festett vásznát októberben a Virág Judit Galéria aukcióján ütötték le 90 millió forintért (1974 decembe-

rében a BÁV-nál 10 000 forintos kikiáltási árán vitték el), decemberben pedig Mednyánszky László *Itatás a Tátrában* című festménye ért el 6,5 milliós kikiáltási árról indítva nem akármilyen licitharc végén, 13,84-szeres áremelkedéssel ugyanennyit a debreceni Villás Galéria árverésén (Az egyetlen folyamatosan működő vidéki aukciósház most először tudott felkerülni a 30 millió feletti leütések listájára; ami tavaly a két vezető háznak, a Virág Judit Galériának tizenegyszer és a Kieselbach Galériának tizenháromszor sikerült.).

A kortársak élmezőnyébe Keserü Ilona *Pár* című, 1967-ben festett képe júniusban a Blitz árverésén 12 millió forinttal az ötödik, Ludmil Siskov *Leokiposz lányainak elrablása* című 1969-es vászna pedig decemberben a Kieselbach aukcióján 9 millió forinttal a kilencedik helyre tudott felkerülni.

A fotográfiai piacon Robert Mapplethorpe *Liliomok* című 1979-ben készített felvétele októberben a Biksady Galéria árverésén 2,4 millió forintot ért meg valakinek (550 000 volt a kikiáltási ára), amivel ez most a hatodik legmagasabb magyarországi fotó-ár. Ugyanott-ugyanakkor Andy Warhol és Muhammad Ali közös fotója az érte megadott 1,1 millió forintos leütéssel a tizenegyedik helyre ugrott ezen a listán. És ha a világ tavalyi Star Wars-örületének egy magyar vonatkozású példája már szerepelt a nemzetközi szinterről, akkor azt se hallgassuk el, hogy a *Birodalom visszavág* című film Helényi Tibor tervezte egyívés moziplakátja (*Tokai Gábor: Az „art comics” kezdetei Magyarországon, Artmagazin 2015/4, 54–59. o. – a szerk.*) májusban a Budapest Poster Gallery online árverésén 4000 dollárért (1,130 millió forint; 700 dollár volt a kikiáltási ára) kelt el, miközben annak eredeti, 60×40 centiméteres olajfestményéért 14 250 dollárt (4,028 millió forint; a kikiáltási ára 1950 dollár volt) adtak.

A „legpechesebb” magyar tétel pedig Patkó Károly *Fekvő női akt háttérben nagybányai tájképpel* című 1923-as festménye lett, amelyért decemberben a Kieselbach Galéria árverésén a 28 milliós licitlépcső után a következő „szabályos” 30 milliós helyett „csak” egy 29 milliós ajánlat érkezett, és mivel ennek már senki nem ígért fölé, így ennyiért ütötték le,

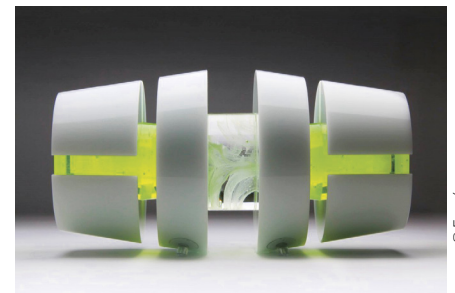
Amrita Sher-Gil: *Cím nélkül (Önarckép)*, 1932, olaj, vászon, 45,8 × 3,2 cm, Sotheby's New York, Modern & Contemporary South Asian Art, 2015. március 18. [Lot 1336], leütési ár: 2,92 millió dollár

© A Sotheby's New York hozzájárulásával

vagyis kimaradt a 30 milliósok listájából (lásd: II. táblázat).

És ha rangsorba helyezni nem is tudjuk, de mindenképpen érdemes megjegyezni, hogy Gáspár György pécsi üvegtervező iparművész *Uránium IV.* című, 35 kilós, félméteres uránüveg szobrát a hírek szerint Elton John egy londoni műkereskedésben átszámítva közel tízmillió forintnak megfelelő összegért vette meg a gyűjteményébe.

Gáspár György: *Uránium IV.*, 2011, kézzel polírozott opálüveg, uránüveg, 20 × 60 × 20 cm

© Forrás: www.gyorgygaspar.com

Magyar Boba Fett akciófigura, 1989, Sotheby's New York, Return of the Nigo online aukció, 2015. december 11. [Lot 10], leütési ár: 15 ezer dollár

a

2015-BEN A MAGYARORSZÁGI ÁRVERÉSEKEN 30 MILLIÓ FORINT FELETT ELKELT MŰTÁRGYAK (LEÜTÉSI ÁRAK JUTALÉK NÉLKÜL; AZ ALÁHÚZOTT NEVEK ÚJ SZERZŐIÁR-CSÚCSOT JELEZNEK)

Kádár Béla: *Beszélgetők szabadban* (1928 körül) – 2015. október, Virág Judit Galéria – 90 millió forint (1974 decemberében a BÁV-nál 10 000 forintos kikiáltási árán ütötték le)

Mednyánszky László: *Itatás a Tátrában* – 2015. december, Villás Galéria, Debrecen – 90 millió forint

Vaszary János: *Virágok vázákban* (1935 körül) – 2015. május, Virág Judit Galéria – 61 millió forint

Perlrott Csaba Vilmos: *Park* (1908 körül) – 2015. május, Virág Judit Galéria – 58 millió forint (2006 májusában a Kieselbach Galéria árverésén 5 milliós kikiáltási ár után 34 millió forintot ütötték le)

Berény Róbert: *Monacói tengerpart* (1906) – 2015. október, Virág Judit Galéria – 55 millió forint

Batthyány Gyula: *Kalapos nők* (1930-as évek) – 2015. május, Kieselbach Galéria – 51 millió forint

Patkó Károly: *Fürdőzők* (1926) – 2015. október, Kieselbach Galéria – 50 millió forint

Dénes Valéria: *Párizsi parkban* (Cluny-park, 1910–11 körül) – 2015. május, Kieselbach Galéria – 44 millió forint

Aba-Novák Vilmos: *Fürdőző nők* (1922 k., védett) – 2015. december, Kieselbach Galéria – 44 millió forint

Vaszary János: *Taormina* (1936) – 2015. december, Virág Judit Galéria – 42 millió forint (1975 augusztusában a BÁV 37. árverésén 50 000 forintos kikiáltási árról indítva 65 000 forintért ütötték le)

Rippl-Rónai József: *Nyár a mezőn* (1912 körül) – 2015. május, Kieselbach Galéria – 40 millió forint (1972 decemberében a BÁV árverésén 34 000 forintért ütötték le)

Ziffer Sándor: *Pihenő modellek* (1913) – 2015. december, Virág Judit Galéria – 40 millió forint

Schönberger Armand: *Együtt* (1933) – 2015. december, Kieselbach Galéria – 40 millió forint

Fényes Adolf: *Csendélet kártyákkal* (1913) – 2015. december, Virág Judit Galéria – 36 millió forint

Aba-Novák Vilmos: *Cirkuszban* (1935) – 2015. május, Kieselbach Galéria – 34 millió forint

Boromisza Tibor: *Nagybányán hull a hó* (1911) – 2015. december, Kieselbach Galéria – 34 millió forint

Czigány Dezső: *Csendélet körtéssel* (1915 k.) – 2015. december, Virág Judit Galéria – 32 millió forint

Vaszary János: *Kertben* (1893 körül) – 2015. május, Kieselbach Galéria – 30 millió forint

Ferenczy Károly: *Kalács és kék porcelán (Uzsonna előtt; 1911)* – 2015. május, Kieselbach Galéria – 30 millió forint

Vaszary János: *Társaság a tengerparton* (1939) – 2015. május, Kieselbach Galéria – 30 millió forint

Vaszary János: *Virágok kék háttér előtt (Cineráriák; 1936 körül)* – 2015. május, Kieselbach Galéria – 30 millió forint

Tihanyi Lajos: *Szajnai csónakosok* (1907) – 2015. október, Virág Judit Galéria – 30 millió forint

Patkó Károly: *Csendélet almákkal* (1926) – 2015. október, Virág Judit Galéria – 30 millió forint

Vaszary János: *Déli pihenő* – 2015. december, Virág Judit Galéria – 30 millió forint

Bornemisza Géza: *Piros csészés csendélet* (1919) – 2015. december, Kieselbach Galéria – 30 millió forint

Az MNB Értéktár programja keretében 2015-ben megvásárolt egyedi műtárgyak

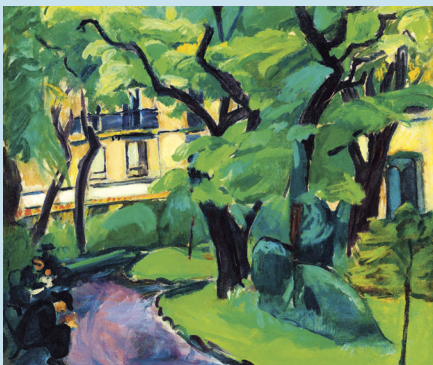
Tiziano Vecellio: *Mária gyermekével és egy Szent Pál képében megjelenő donátorral* (1550–60, védett) – 4,5 milliárd forint (2005 májusában a Nagyházi Galéria árverésén 140 millió forintért ütötték le; jutalékkal együtt kb. 175 millió forint)

Munkácsy Mihály: *Krisztus Pilátus előtt* (1881) – 5,7 millió dollár / 1 602 049 934 forint

Orbán Dezső: *A nagy akt* (1911 körül) – 65 millió forint

Gulácsy Lajos: *A mulatt férfi és a szoborfehér asszony* (1912 körül) – 42 millió forint (2009 májusában a Virág Judit Galéria árverésén 55 millió forintos kikiáltási árról indítva 95 millió forintért ütötték le; 2012 decemberében a Virág Judit Galéria árverésén 50 millió forintos kikiáltási árról visszamaradt)

Vaszary János: *Kereszténység* (1924) – 40 millió forint

Dénes Valéria: *Párizsi parkban* (Cluny-park), 1910–11 körül, olaj, vászon, 69 × 81,5 cm, Kieselbach Galéria, 49. tavaszi aukció, 60. tétel, leütési ár: 44 millió forint

Patkó Károly: *Fürdőzők*, 1926, olaj, vászon, 125 × 110 cm, Kieselbach Galéria, 50. őszi aukció, 24. tétel, leütési ár: 50 millió forint

Kádár Béla: *Beszélgetők szabadban*, 1928, olaj, vászon, 101 × 160 cm, Virág Judit Galéria, 50. Jubileumi aukció, 93. tétel, leütési ár: 90 millió forint